

УДК 658.27

Колієник Т.А.

аспірант

Запорізького національного університету

Буднікова І.С.

магістр

Запорізького національного університету

Шмиголь Н.М.

доктор економічних наук, професор

Запорізького національного університету

## ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ФОРМИ ЇХ ВІДТВОРЕННЯ

### АНОТАЦІЯ

У статті досліджено трактування економічного змісту поняття «основні засоби» в економічній літературі та нормативно-правових актах України. Виділено основні види відтворення основних засобів. Визначено сутність поняття «відтворення». Виділено основні форми відтворення основних засобів.

**Ключові слова:** основні засоби, відтворення, бухгалтерський облік, форми, види відтворення.

### АННОТАЦИЯ

В статье исследована сущность экономического содержания понятия «основные средства» в экономической литературе и нормативно-правовых актах Украины. Выделены основные виды воспроизведения основных средств. Определена сущность понятия «воспроизведение». Выделены основные формы воспроизведения основных средств.

**Ключевые слова:** основные средства, восстановление, бухгалтерский учет, формы, виды воспроизведения.

### ANNOTATION

The article examines the essence of the economic content of the term "fixed assets" in the economic literature and regulatory acts of Ukraine. The main types of reproduction of fixed assets. The essence of the concept of "reproduction" is defined. The main forms of reproduction of fixed assets.

**Key words:** fixed assets, reproduction, accounting, forms, types of reproduction.

**Постановка проблеми.** Економічне зростання національного господарства неможливе без підвищення ефективності використання основних засобів підприємства. Від їх стану залежать рівень виробництва, прибутковість, продуктивність праці.

Проте наявна система обліку основних засобів не здатна повністю задовольнити зростаючі інформаційні потреби управління. Часті зміни у законодавчих та нормативно-правових актах України, які визначають методологічні засади формування в бухгалтерському та податковому обліку інформації про основні засоби, призвели до різного та неоднозначного тлумачення їхньої сутності, що потребує систематизації та узагальнення.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питанням розвитку теорії та практики бухгалтерського та податкового обліку основних засобів підприємства присвячені праці таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як О. Агрес, Н. Бабяк, Н. Верхоглядова, С. Ільїна, В. Караєв, О. Коваленко, Т. Мац, В. Сопко, В. Шило.

**Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.** Проте відсутність єдиної позиції щодо розуміння економічного змісту поняття «основні засоби» призводить до різного тлумачення цієї категорії в бухгалтерському та податковому обліку, що потребує її уточнення.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є розгляд поняття «основні засоби» в економічній літературі та нормативно-правових актах України, дослідження відтворення основних засобів та його основних видів.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** У сучасних наукових дослідженнях вітчизняних вчених існує багато позицій щодо трактування поняття «основні засоби», найтипівіші з яких наведено в табл. 1.

Аналіз наведених визначень поняття «основні засоби» дає змогу стверджувати, що більшість авторів, розкриваючи сутність цієї категорії, акцентує увагу на таких ключових критеріях визнання основних засобів, як матеріальність (наявність матеріально-речової форми), призначення (утримуються з метою використання їх в процесі виробництва, постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій), строк корисного використання (більше року або операційного циклу, якщо він більше року).

Деякі автори під час визначення сутності основних засобів звужують сферу їх використання. Наприклад, Й. Завадський [1, с. 289] вважає, що сферою використання основних засобів є лише виробничі процеси. Але основні засоби використовуються як у процесі виробництва, так і під час постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам, здійснення адміністративних функцій. Тому можна сказати, що таке визначення основних засобів є дуже вузьким, адже не враховує інші сфери використання основних засобів.

Інші автори, зокрема Н. Литнева, Л. Малявікіна, Т. Федорова [3, с. 68], О. Агрес [5, с. 178], Ю. Неміш [7, с. 66], наголошують на необхідності конкретизації сфери використання основних засобів (виробнича або невиробнича діяльність підприємства).

Таблиця 1

## Трактування поняття «основні засоби» в економічній літературі

| Автор, джерело                                   | Визначення   |
|--|--|
| Й. Завадський [1, с. 289]                        | Основні засоби – це засоби праці, що беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох циклів, зберігаючи свою натуральну форму, а також можуть поступово, за ступенем зношення, переносити свою вартість на продукцію, що виробляється.   |
| С. Гречко [2, с. 24]                             | Основний засіб – необоротний актив, що призначений для господарської діяльності, тобто планується використовувати в господарській діяльності.  |
| Н. Литнева, Л. Малявкіна, Т. Федорова [3, с. 68] | Основні засоби – це частина майна, яка виступає в ролі коштів праці під час виробництва продукції, виконання робіт чи надання послуг або для управління організацією протягом періоду, що перевищує 12 місяців, чи звичайного операційного циклу, якщо він перевищує 12 місяців.   |
| А. Коваленко [4, с. 192]                         | Основні засоби – це матеріальні активи з очікуваним терміном корисного використання більше одного року (або протягом операційного циклу, якщо він більше року), які підприємство утримує задля використання під час виробництва або поставки товарів, надання послуг, надання в оренду іншим особам, виконання адміністративних та соціальних функцій.   |
| О. Агрес [5, с. 178]                             | Основні засоби – це засоби праці у формі матеріальних активів, які утримує підприємство з метою використання у виробничому процесі або здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання яких становить більше одного року, не змінюючи своїх форм та розмірів, вартість яких не менше, ніж законодавчо встановлений розмір, а також поступово переноситься за ступенем фізичного спрацювання та (або) морального старіння на вартість готової продукції шляхом проведення амортизаційних відрахувань. |
| Н. Бабяк [6, с. 178]                             | Основні засоби – це активи з терміном корисного використання більше одного року, які використовуються на підприємствах у декількох операційних циклах з метою отримання економічної вигоди, не втрачаючи матеріально-речової форми, та можуть переносити свою вартість на знову створену продукцію частинами у вигляді нарахованих амортизаційних відрахувань.   |
| Ю. Неміш [7, с. 66]                              | Основні засоби – це вартісним чином виражені ресурси, які утримуються суб'єктом господарювання з метою використання в процесі виробництва, постачання товарів та послуг, здавання в оренду іншим особам або здійснення соціально-культурних функцій, очікуваний строк експлуатації яких становить не менше одного року чи визначається межами операційного циклу понад одного року, вартість яких зменшується в процесі використання.  |

Н. Литнева, Л. Малявкіна, Т. Федорова [3, с. 68] поняття «основні засоби» не пов'язують з амортизацією. Підтвердження такого трактування поняття «основні засоби» можемо знайти у чинних нормативно-правових актах України [12; 14; 15].

Визначення поняття «основні засоби» в нормативно-правових актах України, які регулюють їх бухгалтерський облік [8–10], призводять до ще більшої плутанини щодо розуміння їх сутності, оскільки під час встановлення критеріїв віднесення об'єкта до основних засобів перевага віддається їх призначенню. Водночас норми податкового законодавства акцентують увагу на особливостях визнання об'єкта основних засобів активом, тобто лише тоді, коли його застосування відбувається виключно «для використання у господарській діяльності платника податку» [11].

На відміну від інших нормативно-правових актів, Господарський кодекс України [12] містить визначення лише основних фондів, до яких віднесено «будинки, споруди, машини та устаткування, обладнання, інструмент, виробничий інвентар і приладдя, господарський інвентар та інше майно тривалого використання, що віднесено законодавством до основних фондів».

На основі проведеного аналізу поняття «основні засоби» можна зробити висновок, що

це матеріальні активи, придатні для використання у виробничій та невиробничій діяльності підприємства більше одного року або операційного циклу, які втрачають свою вартість поступово шляхом перенесення її на вироблену продукцію, вартість яких перевищує встановлений законодавством ліміт у 6 000 грн.

Безперервний виробничий процес потребує постійного оновлення виробничих ресурсів, зокрема фізично спрацьованих (зношених) і технічно застарілих основних засобів. Оновлення основних засобів характеризується процесом відтворення.

Під час аналізування останніх наукових досліджень можна виявити деякі протиріччя щодо визначення терміна «відтворення основних засобів». Такі протиріччя обумовлені різними підходами до механізму відтворення основних засобів, наведених у табл. 3.

В наукових працях О. Паська виділяються такі види відтворення основних засобів [14]:

- просте, коли основні засоби виробництва поповнюються в попередніх обсягах та незмінних масштабах; при цьому нагромадження відсутнє, тому фонд нагромадження не утворюється, просте відтворення забезпечується фондами заміщення та споживання;
- розширене – це кількісне та якісне збільшення основних засобів з року в рік у все зрос-

Таблиця 2

## Трактування поняття «основні засоби» в нормативно-правових актах України

| Автор, джерело  | Визначення  |
|---|---|
| Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»» від 27 квітня 2000 р. № 92 [8]                                 | Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).  |
| Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16) «Основні засоби» [9]   | Основні засоби – це матеріальні об'єкти, що їх утримують для використання у виробництві або постачання товарів, або надання послуг для надання в оренду, або для досягнення адміністративних цілей; використовуватимуть, як очікується, протягом більше одного періоду.   |
| Постанова Національного банку України «Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банку України» від 20 грудня 2005 р. № 480 [10] | Основні засоби – матеріальні активи, які банк утримує з метою використання їх у процесі своєї діяльності, надання послуг, здавання в лізинг (оренду) іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).  |
| Податковий кодекс України [11]  | Основні засоби – матеріальні активи, зокрема запаси корисних копалин, наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доїг загального користування, бібліотечних та архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 6 000 грн., невиробничих основних засобів та нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 6 000 грн., а також поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом, а очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад одного року (або операційний цикл, якщо він довший за рік). |
| Господарський кодекс України [12]   | Основними фондами виробничого та невиробничого призначення є будинки, споруди, машини та устаткування, обладнання, інструмент, виробничий інвентар і приладдя, господарський інвентар та інше майно тривалого використання, що віднесено законодавством до основних фондів.   |

Таблиця 3

## Визначення терміна «відтворення основних засобів»

| Автор, джерело      | Визначення   |
|---------------------|--|
| А. Судук [13]       | Відтворення основного капіталу (основних засобів) – це циклічно повторюваний процес підтримки основного капіталу (основних засобів) на належному (якісному) рівні, який придатний забезпечувати ефективне функціонування виробничої системи, підвищуючи якість продукції, яка виготовляється, та її конкурентоспроможність.  |
| О. Пасько [14]      | Відтворення основних засобів – це процес, що складається з двох груп чинників, а саме ендогенних (розмір нарахованої амортизації, відповідність суми нарахованої амортизації, конкурентної стратегії підприємства, використання нарахованої суми амортизаційних коштів), які перебувають у сфері впливу конкретного підприємства, та екзогенних (уряд, економіка, технологія, суспільство), які перебувають у сфері впливу державних органів управління. |
| Є. Олійник [15]     | Відтворення основних засобів – це процес безперервного відшкодування основних засобів та нематеріальних активів за рахунок амортизаційного фонду, їх оновлення на новій технічній, технологічній та програмній основі, а також зростання вартості основного капіталу за рахунок частини створеного додаткового продукту.   |
| В. Котковський [16] | Відтворення основних засобів – це інтегрована, органічно пов'язана цілісна система економічних, організаційних та правових форм і методів господарювання, спрямованих на впровадження прогресивної та принципово нової техніки, комплексної модернізації основного капіталу.   |

таючих масштабах, причому розширене відтворення виявляється у двох формах, а саме інтенсивній та екстенсивній; джерелом розширеного відтворення є додатковий капітал, частина якого спрямовується у фонд нагромадження;  
– звужене, коли основні засоби з кожним роком скорочуються; за зменшеного обсягу ви-

робництва та споживання використовується також частина фонду заміщення.

М. Анісімова та О. Загорецька процес відтворення поділяють на два види [17]:

1) поточне відтворення – це періодична заміна основних засобів, що відбувається на підприємстві внаслідок різної тривалості експлуатації;

2) критичне (граничне) відтворення – це завершальне (фінішне) відтворення основних засобів, що відбувається за досягнення розрахункового періоду експлуатації всіх основних засобів.

Найчастіше в економічній літературі відокремлюють два основні відтворення [18], а саме просте й розширене.

Просте відтворення передбачає проведення ремонтних робіт основних засобів та заміну зношених. Просте відтворення основних засобів здійснюється в тому обсязі, коли відбувається заміна окремих зношених частин основних засобів або заміна старого устаткування на аналогічне, тобто тоді, коли постійно відновлюється попередня виробнича потужність.

Розширене відтворення передбачає кількісне та якісне збільшення діючих основних засобів або придбання нових, які забезпечують вищий рівень продуктивності устаткування.

Необхідно також розрізнити дві форми відтворення основних засобів [19]:

– екстенсивна, що означає просте розширення виробництва, чисто кількісне нарощування основних засобів за їх якісної незмінності; воно характеризується темпами збільшення обсягу експлуатованих основних засобів;

– інтенсивна, що пов'язана з якісним удосконаленням основних засобів та передбачає заміну діючих засобів виробництва новими, що є більш досконалішими.

Можна виділити основні форми відтворення основних засобів:

1) ремонт – це комплекс операцій з відновлення справності основного засобу або його складових частин;

2) модернізація – впровадження досягнень науково-технічного прогресу, інноваційних технологій, за допомогою чого відбувається вдосконалення конструкцій використовуваних основних засобів з метою збільшення їх продуктивності;

3) реконструкція – переобладнання виробничого процесу згідно з єдиним проектом шляхом будівництва нових та розширення діючих об'єктів допоміжного виробництва, проте вона включає будь-які зміни в основному виробництві;

4) модифікація – створення підвидів однієї моделі, які відрізняються суттєвими деталями основного озброєння.

**Висновки.** Кожен автор трактує поняття основних засобів по-своєму, як і нормативно-законодавчі акти України мають різне тлумачення поняття основних засобів.

Проведений аналіз сутності основних засобів встановлює, що основними критеріями визнання основних засобів є матеріальність, призначення, строк корисного використання, амортизаційність.

Виробничий процес потребує постійного оновлення основних засобів, який характеризується процесом їх відтворення. Під час дослідження визначено основні форми відтворення, такі як ремонт, модернізація, модифікація та реконструкція.

#### БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Завадський Й., Осовська Т., Юшкевич О. Економічний словник. Київ: Кондор, 2006. 356 с.
2. Гречко С. Особливості визнання основних засобів в цілях бухгалтерського обліку та оподаткування. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2011. № 3 (21). Ч. 2. С. 23–31.
3. Лытнева Н., Малявкина Л., Федорова Т. Бухгалтерский учет: учебник. Москва: ФОРУМ; ИНФРА-М, 2006. 496 с.
4. Бухгалтерський облік в Україні. Від теорії до практики / за ред. А. Коваленко. Дніпропетровськ: Баланс-Клуб, 2006. 1024 с.
5. Агрес О. Економічна ефективність використання основних засобів сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)»; Львівський нац. аграр. ун-т. Львів, 2013. 20 с.
6. Бабяк Н. Амортизаційні відрахування як фінансове джерело відтворення основних засобів підприємств. Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». 2005. № 10 (82). С. 177–185.
7. Неміш Ю. Поняття «основні засоби» у сучасних наукових дослідженнях. Аграрна економіка. 2012. Т. 5. № 3–4. С. 181–187.
8. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
9. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку / пер. з англ. за ред. С. Голова. Київ: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 1998. 736 с.
10. Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банку України: Постанова Правління Національного банку України від 20 грудня 2005 р. № 480. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06>.
11. Податковий кодекс України / Верховна Рада України; Кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
12. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № № 18–22. Ст. 144.
13. Судук А., Гулько Л. Принципи відтворення основного капіталу. Проблеми формування нової економіки XXI сторіччя: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. 2010. URL: [http://www.confcontact.com/20101224/3\\_suduk.ph](http://www.confcontact.com/20101224/3_suduk.ph).
14. Пасько О. Відтворення основних засобів аграрних підприємств в сучасних умовах. Суми: Козацький вал, 2004. 102 с.
15. Олійник Є. Удосконалення методики аналізу процесів відтворення основних засобів. Економічний аналіз: збірник наукових праць. Т. 18. № 2. Тернопіль: видавничо-поліграфічний центр ТНЕУ «Економічна думка», 2014. С. 195–200. ISSN 1993-0259.
16. Котковський В. Відтворення основних засобів та його фінансове забезпечення на підприємствах залізничної промисловості України: автореф. дис. ... канд. екон. наук; Київський національний економічний університет. Київ, 2001. 16 с.
17. Анісімова М., Загорецька О. Розширення методів відтворення основних засобів на підприємстві. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 6 (156). С. 190–196.
18. Фінанси підприємств: підручник / А. Поддєрьогін, Л. Буряк, Г. Нам, А. Павліковський, О. Павловська, В. Потій, А. Куліш,

О. Терещенко, Н. Шульга, С. Булгакова; керівник авт. кол. і наук. ред. А. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. Київ: КНЕУ, 2000. 460 с. ISBN 966-574-010-5.

19. Кучірка М. Поняття, форми і види відтворення основних засобів. Збірник наукових праць ЧДТУ. 2011. № 28. С. 216–221.

#### REFERENCES:

- Zavadskyi Y. Ekonomichnyi slovnyk [Economic Dictionary]. – Kyiv: Kondor, pp. 356 (in Ukrainian).
- Hrechko S. Osoblyvosti vyznannia osnovnykh zasobiv v tsiliakh bukhhalterskoho obliku ta opodatkuvannia [Features of recognition of fixed assets for the purposes of accounting and taxation]. – pp. 23–31.
- Lytneva N. Bukhhalterskyi uchet [Accounting]: [uchebnyk]. – M.: FORUM; YNFRA-M, pp. 496 (in Russian).
- Bukhhalterskyi oblik v Ukraini. Vid teorii do praktyky [Accounting in Ukraine. From theory to practice]. – Dnipropetrovsk: Balans-Klub, pp. 1024 (in Ukrainian).
- Ahres O. Ekonomichna efektyvnist vykorystannia osnovnykh zasobiv silskohospodarskykh pidpriemstv [Economic efficiency of using fixed assets of agricultural enterprises]. – Lviv, pp. 20 (in Ukrainian).
- Babiak N. Amortyzatsiini vidrakhuvannia yak finansove dzherelo vidtvorennia osnovnykh zasobiv pidpriemstv [Depreciation deductions as a financial source of reproduction of fixed assets of enterprises]. – pp. 177–185 (in Ukrainian).
- Nemish Yu. Poniattia “osnovni zasoby” u suchasnykh naukovykh doslidzhenniakh [Concept of “fixed assets” in modern scientific researches]. – pp. 181–187 (in Ukrainian).
- Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy “Pro zatverdzhennia Polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku 7 “Osnovni zasoby” [Order of the Ministry of Finance of Ukraine “On Approval of the Regulation (Standard) of Accounting 7 “Fixed Assets”]. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
- Mizhnarodni standarty bukhhalterskoho obliku [International Accounting Standards]. – K.: Federatsiia profesiinykh bukhhalteriv i audytoriv Ukrainy, 1998. – pp. 736 (in Ukrainian).
- Postanova Pravlinnia Natsionalnogo banku Ukrainy “Pro zatverdzhennia Instruksii z bukhhalterskoho obliku osnovnykh zasobiv i nematerialnykh aktyviv banku Ukrainy” [Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine “On Approval of the Instruction on Accounting for Fixed Assets and Intangible Assets of the Bank of Ukraine”] vid 20.12.2005 r. № 480 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06>.
- Podatkovy kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine] / Verkhovna Rada Ukrainy; Kodeks Ukrainy vid 2.12.2010 № 2755–VI [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
- Hospodarskyi kodeks Ukrainy [The Economic Code of Ukraine] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2003. – № 18–22. – St. 144.
- Suduk A., Hulko L. Pryntsypy vidtvorennia osnovnoho kapitalu [Principles of reproduction of fixed capital] // III Mizhnarodna nauково-praktychna konferentsiia “Problemi formuvannia novoi ekonomiky XXI storichchia”. – 2010 [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: [http://www.confcontact.com/20101224/3\\_suduk.ph](http://www.confcontact.com/20101224/3_suduk.ph).
- Pasko O. Vidtvorennia osnovnykh zasobiv vahrarnykh pidpriemstv v suchasnykh umovakh [Reproduction of the main intermediary enterprises in modern conditions]. – Sumy: Kozatskyi val, 2004. – pp. 102 (in Ukrainian).
- Oliinyk Ye. Udoskonalennia metodyky analizu protsesiv vidtvorennia osnovnykh zasobiv [Improvement of the method of analysis of processes of reproduction of fixed assets]. – pp. 195–200 (in Ukrainian).
- Kotkovskyi V. Vidtvorennia osnovnykh zasobiv ta yoho finansove zabezpechennia na pidpriemstvakh zalizorudnoi promyslovosti Ukrainy: avtoref. dys. kand. ekon. nauk [Reproduction of fixed assets and their financial security at the enterprises of the iron ore industry of Ukraine: author's abstract. dis. cand. econ. sciences]. – K., 2001. – pp. 16 (in Ukrainian).
- Anisimova M., Zahoretska O. Rozshyrennia metodiv vidtvorennia osnovnykh zasobiv na pidpriemstvi [Expanding the methods of reproduction of fixed assets in the enterprise]. – pp. 190–196 (in Ukrainian).
- Finansy pidpriemstv: Pidruchnyk [Finances of enterprises: Textbook] / A. Podderohin, L. Buriak, H. Nam, A. Pavlikovskyi, O. Pavlovska, V. Potii, A. Kulish, O. Tereshchenko, N. Shulha, S. Bulhakova. Kyiv: KNEU, pp. 460 (in Ukrainian).
- Kuchirka M. Poniattia, formy i vydy vidtvorennia osnovnykh zasobiv [Concepts, forms and types of reproduction of fixed assets]. – pp. 216–221 (in Ukrainian).

**Kolisnyk T.A.**  
*Postgraduate Student,*  
*Zaporizhzhia National University*

**Budnikova I.S.**  
*Master,*  
*Zaporizhzhia National University*

**Shmyhol N.M.**  
*Doctor of Economic Sciences, Professor,*  
*Zaporizhzhia National University*

## **ECONOMIC ESSENCE OF FIXED ASSETS OF THE COMPANY AND THEIR FORMS OF REPRODUCTION**

Fixed assets are one of the constituents of the entity's capital necessary for its business.

There are many points of view before the interpretation of the concept of "fixed assets" in modern scientific researches of scholars.

The analysis of the above definitions of the concept of "fixed assets" suggests that most authors in disclosing the essence of this category emphasize the following key criteria recognition of fixed assets, such as: materiality (the availability of material and material form); appointments (kept for the purpose of their use in the process of production, supply of goods, provision of services); useful life (more than a year or an operating cycle if it is more than a year).

According to the provision (standard) of accounting, the essence of fixed assets is tangible assets that the enterprise holds for the purpose of using them in the process of production or supply of goods, provision of services, leasing to other persons or for the implementation of administrative and socio-cultural functions, expected useful life which is more than one year (or the operating cycle if it is longer than a year).

Unlike other normative legal acts, the Economic Code of Ukraine contains definitions of only "fixed assets", which include "buildings, structures, machinery and equipment, tools, industrial equipment and supplies, household equipment and other durable property that is assigned legislation to fixed assets."

The continuous production process requires constant updating of production resources, in particular, physically worn out and technically outdated fixed assets. Fixed asset renewal is characterized by the process of reproduction.

There are two major reproductions are separated in the economic literature:

- simple;
- extended.

A simple reproduction involves carrying out repairs of fixed assets and replacement of worn out ones. A simple reproduction of fixed assets is carried out to the extent that replacement of certain depreciated parts of fixed assets occurs or the replacement of old equipment with a similar one, that is, when the previous production capacity is constantly restored.

Extended reproduction involves the quantitative and qualitative increase in existing fixed assets or the purchase of new ones, which provide a higher level of productivity of the equipment.

In conclusion, we can say that each author treats the concept of fixed assets in different ways, as well as normative-legal acts of Ukraine have different interpretations of the concept of fixed assets.